

سل

از عارفان و عیاقان داد
سل ۵ بخوبی از عیاقان داد
دایم ایستی بکر لایه بخوبی داد
بزرگی فیضی از پیش
سل ۶ ذر چن داشت
بزرگ کارک این داشت

لکی خوش را نان فردی

سل ۷ سیم
لکی خوش بخوبی داشت

لکی خوش بخوبی داشت

لکی خوش بخوبی داشت

لکی خوش بخوبی داشت

فرزه گر بودی و لکیں به شوی
سکنانِ قصده قصد ق خدا
هر چند دوزخ از شرارش بکید خان
دور خواهی خوش بین و دشوار
کو منزه باشد از بالا وزیر
چون بجانی اسر آزادگان
ماضی و مستقبل و حال از کجا
چون نخاندی محروم بچون شوی
هرستی بچون شش خود را بسوز
پنده را در خواجه خود مخدوان
مرغی او غیر جان و عقل فیض
بپواد از صدم معرفت ای صفت
سیز ایه هر ری یک روزه راد
رازها و انسنه بپوشیده اند
لب خوش و مل پراز آزادها
عمر کر زند و داشت د و ختنه
خود بی بینی که نور بازی شوی

گر تو پوند می بدان شر شه شومی
بر تراند از عرش و کرسی خلا
معدن گریست اند را مکان
نور خواهی مستعد نور شو
و امن اگریست کریمی
با تو باشد در مکان و لامکان
لامکانی کاندرو نور خد است
چون رساعت ساعتی بخشن شومی
گر کسی خواهی که بفروزی چوروز
دو گلو د و مدان و مخوان
آفتاب معرفت را تلفیض
در درون یکدزه نور عارفی
سیز عارف هر می تاختست شاه
عارفان که جام حق نشیده اند
بر بیش قفلست و در دل رازها
هر که را اسرار کارا مخفته
عارف اتو از معنی فارغی

عازم خان زا غنیم گشته شد
گفت شاه همان که صد می صفت

باب پانزدهم در صفا

از نیمی برخواهی رجای خود می خواهد
رسانی تیها را نه دارم وست
ز این رو غمگینی پیچ نفر فرز و فرع
رسانی آن جان رئیانی بود
و همچنانکه روغن اندر متنی دفع
رو غم جان اندر و فانی دلنش
پیش عاقل باشد آن بس هر چیز
طفل کی در داشت مردان
صرد آن باشد که بیرون از شکست
هر قسمی را داشت و میباشد لبی
ترک این بازی تسلیم شد کن
پیشو او رهنمایی گذاشت
عرض او خواهد که بازیست وست
این خواسته روز بغضش نوبت رسواست

حمدق جان اون بوده باز بیکوا
این فسروز فریاد هاست الله امیر است
در حق دیده شد هاست ارا امیر است
و این را مدد ز کفشا در وغش
آن در وغشت این تن فانی بود
جو هر صدقت خنثی شد در در وغش
سالها این وغش تن پیدا نداش
کو دلگی گردید پی جوز و مویز
پیش دل جوز و مویز آمد جسد
هر که محبو بست او خود کوک است
کر بر پیش و جامه مردمی کسی
بین روشن گبر زین و ترکه زین کن
نمایشی چون بومی گلی با عاشقا
پس قیامت روز عرض آگه است
هر که چون هند و می برسود است

لـ۝ از پنجه که بندان چون
اف همکار را که ایمان چون
ایمان پروری پنهانی نیز نیز
بلطف آن زمان بستگی نیز نیز
ایمان ایمان ایمان ایمان
که در آن افتاد پس لی پدید
درست برداشتن ایمان خود را او
لـ۝ از دل پس ایمان یعنی ایمان
علمه در صورت محبت یعنی ایمان
باشد پس ایمان ایمان یعنی ایمان
روز مرگ بچوک که ایمان ایمان
ایمان ایمان ایمان ایمان ایمان
بین چنان چنان چنان چنان چنان
لـ۝ ایمان ایمان ایمان ایمان
زندگی ایمان ایمان ایمان ایمان
پنهان پنهان پنهان پنهان پنهان
زینت پنهان پنهان پنهان پنهان
زینت پنهان پنهان پنهان پنهان

صدق نیخواهد گواه حائل او
هر قو فرودی خوب صداقین
زگب شکر زنگ کفران می نفاق
زنگ صدق و زنگ تقوی یقین
چونکه هنگام شرایق جان شود
پس فروشد ابله ایمان را شتاب
آن خیالی باشد و ابریق نه
این زمان که تو صحیح و ذہبی
می فروشی هست زمانی در دکان
پس دران رنجور می روزه اجل
آئی فسرده عاشق سکین نمد

باب شانزدهم و خشق

شاد باش امی عشق خوش سود
برنامه شاهزاده است
اما دوستی شنوت و ناموس ما
سیده خواهم شرحد شرحد از فراق
آپاره پاره همچو
عاشق تصویر و همچو حیشن
جسم خاک از عشق برافلاک شد

وہی طبیب پر جملہ علمتہا کے ما
امی تو انداز طون درجا میں نہ
تما بگو یہم شمح در داشتیا ق
کی بود چون عاشقانِ دلمہن
کوہ در تقص آمد و چالاک شد

عشق جان طور آمد عاشقا
جهل می عشوقست و عاشق پر وہ
چون نباشد عشق را پردازی او
عاشق عشق است کاندرانی فتاو
آتش است این بانگ نانی هست ب
عاشقی پیده است از زاری ای ل
علت عاشق ز علمها خواسته است
عاشقی کر زین سروکر زان هست
هر چیز کو کم عشق را شرح پیان
کرچه تفسیر زبان روشنگر است
چون قلم اندر نوشتن می شناخت
عقل در شعر پو خود را کلخفت
آفتاب آمد و میسل آفتاب
عشقهای کرپی رنگی بود
زانکه آن میز را نمود و آهست
چون شود نوز و شود پیدا و خان
عشق پر وہ نباشد پا لمدار

طورست و خرمونی صعنقا
از خداوند برسیم بجهت از
زندگی عشقست فی عاشق مرده
اد آنکه راجحه را میخواهد تسلیم چند اینجی
او چو مرعی مانند بی پر و اسی او
چو شریعه عشقست که اندیشی قاتا
هر که این آتش ندارد نیست باو
نیست بیماری چو بیماری دل
عشق اضطراب اسرار فداست
عاقبت نارا بدان سرمه هبست
چون عشق آنکه محل باشتم ازان
لیک عشق بزمیان روشن هست
چون عشق آمد تکلم برخود شکافت
شرح عشق و عاشقی هم عشق گفت
گرددیست پایداز و می خی تماش
عشق خود عاقبت نشکے بود
ظاهرش نوراندرون و داشت
بغیر عشق مجازی آن زمان
عشق را برجی و قیمتی هم دارد

لهم إذ شئت جعلني من أهل فتنتك وآمني بآياتك
أنت أنت

ز رانکه عشق مردگان پاییند هست
هر چیز جزو عشق خدا هی نهست
عشق زندگان در روان و در صبر
عشق آن زندگان کو قایمت
عشق آن بگزین که جمله انبیا
لله عاشق در صنع خدا باشد بود
هر که عاشق دیدش می شوق دان
تشنگان گرایب جویند از جهان
بید لان را ولبران جسته بجان
چونکه عاشقا وست ته خاموشی
عاشق از خود چون خذایا بد حیق
عاشقی زین هر دو حالت برترت
بلغ سبز عشق کو بی منتهاست
عقل جزوی عشق را منکر بود
زیر گو دانست اما نیست غایت
آتشی از عشق در جان بر فروز
من غلام آن مس هست پرست

زانکه مرده سویی مایند هست
گلشکر خور وان بود جان گند است
هر دمی باشد زخچه تازه ته
از مرار بجان فراست قدرست
یا فتد از عشق او کار و کیا
عاشق مصنوع او کاف نداش بود
کو نسبت هست همین همان
آب هم جوید بالمه شنگان
جمله عشقه قان غنکار عاشقان
او چو گوشت میکشد تو گوش بش
عقل سنجاقم شود کم امی فرق
بی بهار و بی خزان سبز و قرست
جز غم و شادی در وسیع هاست
گرچه بنا بد که صاحب سر بود
تا وزشته لاشد آمنیست
سر بر فکر و عبارت در را بسوز
کو بغیر کیمیا نار گشت

نافِ باغه را و ببکر زیده آند
ما هم از سستان این میگوییم بوده ایم
عاشقان را هر سوز پیریت
سخت ترشد بند من از پدر تو
آنطرف که عشق می افزود و در و
آنده اندین سجت از خود راه بین بُد
لیک چون من لمبایق لکه تیر بود
آنکه ارز و صید عاشقت شیم
تو مگر آنی و صید او شوی
عشق میگوید گوش هم پست
گول سین خوبیش را تغیره شو
راوان چا
مرور هم سکن شو و بینانه باش
آنی عشق چا
ما هم بینی چا شنی زندگی
له صدق عاشق بر جاده می تند
نه عیار زین معقولها معقولها
چون بازمی عقل داعش قحمد
آن زنان چون عقلمها در باختند

عشق او در جان ما کار نمی داشت
عاشقان در گهره می بوده ایم
بردو ویران خراج و عشق نمی داشت
عشق را نشناخته اند تو
بو خنی خستافعی در سے نکرد
خیزی راز دارد وین بُدْجے
عقل تخييلات او حیث فزو و
لیک او کی گنجید اندر و اکس
و اصر مگذاری بد اصر او را می
حیید بودن بهتر از حسیا و بیت
آفتابی راز ها کن ذرہ شو
و عویش شمعے کن پروانه باش
سلطنت یابی نهان در بندگی
چه عجب که بر دل و امازوند
یابی اند عشق با فستروها
نمکش امثال است و بد تا هفت قصص
بر روای عشق یوسف گاختند

عقل شان کید و متوجه باقی عمر
اصل صد یوسف جمال نو اجلال
امی عدو مشتم و اندیشه بایا
عاشق من پر فن دیور افسونگه
عاشقستی و بکشاده زبان
لیله وقت آن آمد که من غریان شوم
بومی جانان سومی جانم میرس
با ز آمد آپ جان در جویی ما
ملک دنیا ترند پرستان احلاں
عقل هر عطوار کاگزندزاده
مراد از طلب ^{۱۲} از طلاق
اژدها می نا پدید و دل ر با
مراد از عشق ^{۱۳} از عشق
عشق قهارت و من هم قهور عشق
پرگ کا هم پیش تو امی تند باد
و زنگند عشق در گفت و شنید
لیله عشق و ناموس کای برادر است
فرهستانه خوش می آیدم
هر چه غیر شورش و زنگیست

سیز شستند از خرد باقی عمر
ای کم از زن شوقدامی آنجمال
که در بدیدم پرده شرم خوا
سیز هم از فرشتگی و فرزانگی
الشداشد اشرتی زنماوان
جسم گنبد از رسم اسرار جان نشوم
بویی یار مهر بانم می بدم
باز آمد شاد و ما در کویے ما
ما غلام مرد عشق بی زوال
طبیلہمار ارجیت اندر آپ جو
عقل همچون کوه او را کهربا
من خودم مفت چون شکر شیرین شدم از شور عشق
من چه دانم که کجا خواهم فقاد
عشق دریا بیست قعرش ناپدید
بر در ناموس امی عاشق بایت
نماید امی جان چنین می باید
اندرین ره دور می و بگانگیست

زانکه نزد عقل هر دانده است
 بنگر این شتی خلقان غرق عشق
الظاهر نزد عاشقان
 عاشقان در سلیمانه افداهه اند
 از قبح که عطش آلب خوند
 آنکه عاشق نیست او هر آب در
 صورت عاشق چو فانی شهد درو
 کی رند این خانهان در گر عشق
 و یو اگر عاشق شود هم گوی برو
 مایه در بازار دنیا این زست
 خواب را بگذرار اسحی پشم پدر
 عشق را پانصد پست و هر چه
 زاده ای با ترس سیماز و بیا
 شرح عشق ایمن گوییم بروام
 زانکه تاریخ قیامت را حدست
 عشق زاده ای خدای بی نیای
 تویه کرم عشق چون اژدها
 عاشقی و توبه با امکان صیر

آنکه با شوریده شور انداده است
 اژدها ای گشت سوی حلق عشق
 بر قدمای عشق دل بنهاده اند
 در درون آبد حق را ناظراند
 صورت خود بیند ای صاحب لذت
 پس در اب اکنون کرا بیند گو
 کامان را فرش سازد در عشق
 جبریلی گشت دان و گویی هر ده
 مایه آنها عشق دو دشتمانست
 یک شبی بر کویی بخوا بان کند
 از فراز عشر تا تحت الرزی
 عاشقان پر ای تراز بر ق و هوا
 صد قیامت بگزدروان ناتمام
 حد کجا آنها که وصف ایز دست
 عاشقی غریب را و باشد محجاز
 تو به وصف خلق و آن وصف خدا
 این محالی باشد ای خان بین

آنکه با شوریده شور انداده است
 اژدها ای گشت سوی حلق عشق
 بر قدمای عشق دل بنهاده اند
 در درون آبد حق را ناظراند
 صورت خود بیند ای صاحب لذت
 پس در اب اکنون کرا بیند گو
 کامان را فرش سازد در عشق
 جبریلی گشت دان و گویی هر ده
 مایه آنها عشق دو دشتمانست
 یک شبی بر کویی بخوا بان کند
 از فراز عشر تا تحت الرزی
 عاشقان پر ای تراز بر ق و هوا
 صد قیامت بگزدروان ناتمام
 حد کجا آنها که وصف ایز دست
 عاشقی غریب را و باشد محجاز
 تو به وصف خلق و آن وصف خدا
 این محالی باشد ای خان بین

آنکه با شوریده شور انداده است
 اژدها ای گشت سوی حلق عشق
 بر قدمای عشق دل بنهاده اند
 در درون آبد حق را ناظراند
 صورت خود بیند ای صاحب لذت
 پس در اب اکنون کرا بیند گو
 کامان را فرش سازد در عشق
 جبریلی گشت دان و گویی هر ده
 مایه آنها عشق دو دشتمانست
 یک شبی بر کویی بخوا بان کند
 از فراز عشر تا تحت الرزی
 عاشقان پر ای تراز بر ق و هوا
 صد قیامت بگزدروان ناتمام
 حد کجا آنها که وصف ایز دست
 عاشقی غریب را و باشد محجاز
 تو به وصف خلق و آن وصف خدا
 این محالی باشد ای خان بین

عاشق آزادی سخواهہ تما ابد
 خلعت عاشق ہمہ دیدار کوت
 گزبودی عشق اور جو جو روز بروز
 روز و شب کرداں و نالان بقیر
 عشق رزاند زمین را زگذاشت
 عشق ساید کوہ رامند ریک
 بہر عشق اور اخدا الولائگفت
 پس مرا اور را زنبیا تخصیص کرد
 کی وجودی دادمی افلاک را
 تابلند می عشق را فہمی کئے
 تازوں عاشقان بوئی بھی
 تاز تبدلیل فتیسہ آگہ شوی
 و صفت حال عاشقان اندر تباہ
 عشق معروفت پیش نیک پد
 سسری در عاشقان کھترنگ
 عاشقا زرا تو بچشم عشق میں
 سینہ ائی عاشقا زرا کم خراش

بندہ آزادی طمع دار ذرجم
 بندہ دیم خلعت اور ارجوت
 دو گرگر و نہا زموج عشق دان
 آپھونگ آسیا المدار
 عشق بتبگاند فلک راصہ شکا
 عشق جو شد مجررا مانند دیک
 با محمد بود عشق پاک جفت
 شہی عشق چون او بود و فرو
 گزبودی بہر عشق پاک را
 من بدان افراس تم حrix سنی
 خاک رامن خوار کردم کسری
 خاک را دادیم سبزی نوی
 با تو گویند این جمال را سیات
 لمح عشق را نیار و خورو و د
 تا تو پاشی در جاپ بوالبشر
 زین گذر کن پند من بپریر ہیں
 فہم کن و تو فوت آن گفتہ بباش

بکھر نسل کے لامی بیل
 و بڑا دیل کے لامی خسل لامی
 ہونت " لامی خسل لامی

لام فدنا کے لامی بیل
 در فارزیل فارس نکر دھونت
 بکھر صفات داد نہ
 داد بھین عالی عافش لامی ک

۵۲

لر و میان اینها نیز
که از آنها بگذرانند
و اینها را بگذرانند
و اینها را بگذرانند
و اینها را بگذرانند
و اینها را بگذرانند

لایه زن او بیوی عشقی اید
گذان بین ناز حکایت عشقی
بنارشد ۲

سی و پنجمین آن کلاس شنید
بگذارند و در این کلاس همان در
کلاس آن چه خواسته شد که
کم بدرستی از این بیان مطلع نشوند
و عذرخواهی از طلب نهادند که
این در کلاس شنید

ش

خانہ رامن رو قم از نیک و بند
چونکه با حق متصل گردید جان
دین من از عشق زند و بودنشت
چون غبار تن بشند با هم تبافت
عشق ارز و صد چو خرقه کا لبد
خاصه خرقه ملک نیا ابر پست
غرق عشق تم که غرقت اندرین
رستم از آب وزنان آنچون ملک
پیغرض نبو و بگردش در جهان
هر چه گوید مرد عاشق بوعیش
سالها پر م به و با هم
منه دوم یعنی نمی ارز و بدین
عشق جانان کو خدا می عات
عاشقان را کار نبود با وجود
عشق را با حق و باشدش کافریت
عاشقان اندر عدم خمید زند
بال فی و گرد عالم می پند

جان آنکس را زستی دل گفت
صد هزاران جان عاشق خوشنده
سرنگون از پرده بیرون افگند
تشنه زارم بخون خویشتن
پامی کوبان جان برآشنا نفر بردو
جرعه جرعه خون خور مرچچون بین
تالکه عاشق گشت تام این کاره
بینه از قیمه عیادت عاشق بگوش
عید قربانی است عاشق بگوش
صد هزاران جان نگردشک زنها
چون گواهت نیست شد دخومی تماه
بوسه ده هر بار تایا بل تو گنج
تاگر زده سرمه بیرونی بو د
تو بجز نامی پیشد این عشق
راچچو کو زن بخوبی دارمی صدا
جانگزی و جان پارمی کاره
چون رسم زین زندگی پانیدگیست
آن فی قشت احیاتاً فی حیات

مطلع ای خسته تر یار و خ آبها
ای خنیب و خنیب کیشونی ای خش
پارسی گوگرچه تازی خوشیت
بوی آن ولبر جو پران می شود
بس کنخون ولبر اسرار خطاب
چونکه عاشق تو بکرو اکنون بترس
عاشقان برآشید مدری حین دست
خامشند و عصراه تکرار شان
دریش شان آشوب جریخ وزد راه
سلسله این قوم جدها شکبار
هر که اند عشق یا بد زندگی
عاشقان را شاد مانی و محکم است
عشق آن شعله است کوچون بزهو خست
ترین لا در قتل غیری سر حق برآند
ماند ای اشد باقی جمله رفت
عاشقی که عشقی بزدا ن خورد تو
عاشقی آدم که هر آن آن است

را بخندب مردی خود را بازیخوا
کوئی نیایشی علی عنیسته میشان
عشق را خود صد زبان دیگرست
آن زبانها جمله حیان میخود
گوش کن و امید اعلم ما لطفاً اب
کوچو عیار آن کند بردار درس
دفتر درس و سبق شان روی کی و
میر و دنما عشق استخشت باشان
لی زیاد است و باب و سلسه
سلسله و درست کیکن دور پار
کفر باشد پیش او جسترنده کی
دست مرد و اجرت خدمت هم او
هر چیزی عشق باقی جمله خوت
در نگر زان پس که بعد لاچه ماند
شاو باش امی عشق شکت سوزن
صد بپیش نیزد تر د توت
عقل و جان در امر کی فران ادو

از محبت هشتما زین شود
 از محبت وردما غافلی شود
 از محبت شاه بندی می شود
 پسچه از انوار سخشنی خوبی
 چون نکیری شاد غرب شرق را
 که نه معشوّق شر دو جویا می
 سبل عاشق باد و صد طبل و نفر
 سبل معشوّقان خوش و فریب کند
 اندران دل دستی میدان گشت
 هست حق را بگیانی مهر تو
 از یکی دست توبیدست دگر
 آسب هم نالد که کو آن آسب خوا
 عشق عاشق جان اور اسخونه
 ما زان او واو هم زان ما
 کرد مارا عاشقان با هم گر
 روشن اندر روشن اندر روپوت
 مینماید آتش در جله خویشست

از محبت تلمبا شیرین شود
 از محبت درد ها صافی شود
 از محبت مرده زندگی شود
 دست گیری چیزها را از اثر
 از خیال دست گیری خلق را
 همچ عاشق خود نماید و میل جو
 میل معشوّقان نهانست تغیر
 یک سبل عاشقان تن زدن
 چون درین دل بر قی هر دست
 در دل تو هر حق چون شد و تو
 همچ با گل کفت زدن نماید بدر
 لشنه می نالد که کو آب گوار
 عشق معشوّقان دورخ افروخته
 جذب آبست این عطش در جان ما
 حکمت حق در قضاؤ در قدر
 یک شمع عشق چون آن شمعت
 او بعکس شسمهای آتشست

پس شدن دشکسته ایش آن صادقان
عاقلان هشتگسته زندگان اخیراً
عاقلان شش بندگان بندگی اند
ارزیاگرها رهای عاقلان
باو و عالم عشق را بیگانگان
سخت پنهانست و پیدا تیش
غیر بر قضا دو دو ملت کمیش او
منظر عشقی زند و قیست سماع
نعلم عینی و از گونه در جهان
پس چه باشد عشق دریا می عدم
عقل کی نامد چو باشد در ودا او
بندگی سلطنت معلوم شد
عشق را صدمتاز و اشکبار است
عشق چون فہیست و افی می خرد
آن جماعت را که و افی بوده اند
عاشقان کز درون خانه اند
ملت عشق از همه و پنهان جدست

لیک کو آن خود بگست عاشقان
عاشقان شکست با صد ضمیر
عاشقان شکست گزندی و قندی اند
این تیار گلو عاهمار عاشقان
اندر و همان دو دو دیوانگی
جان سلطاناں جان و حرش
شخت شاهان شخته بندی پیش او
بندگی بند و خداوندی صد اع
شخته بندان را قلب گشته شهان
دو شکست عقل آنباقدم
گل تی ای ایک شر الا و چه که
زین دو پرده عاشقی مکتوم شد
عشق با صد نازمی آید بدست
در حریف بی فامی نشگرد
بر همه چنایت شان افزوده اند
ضمیر دمی پار را پر و اند اند
عاشقان اند هب دلت خدا

شرح این حجراں این خون جگر
چونکه گل نفت و گستاخ در گذشت
هر که او را هم زبان شد جدا
بال و مسانی خود گزشت
تاکه در هر گوش ناید این سخن
و رگبویم عقلها را برکند
گشناید ول صرانبان راز
بعد از این گر شرح گوییم آن هیئت
در زیاد عالی گزشت
چیز خام

این زمان گذارد تا وقتی دگر
آن شدومی زان پس ببل سرگذشت
لی نواشد گرچه دار و صد نوا
همچوئے من کفتنها گفت
کیک نهی گویم ز صد ستر لذت
در نویم بس قلمهای بشکند
جان بسوی عرش ساز و ترکماز
زانکه شرح این درستی است
بس سخن کوتاه باشد و استدام

پایه سفنت دمیر و لخاچ

تایپود کارت سلیمان از چشم بد
هر مراد است زود و تر عاصل شود
زود گرد و با مراد خوش حفت
سترشان سر برزی بستان شود
این حسن را سوی حضرت برد
امچو سبزه گوخرن فان آمی کیا
به هر کار را وز هر کار می بردید

پس ریاضی شیخ بزر اخلاص
بله ادب حافظ غائب خو شیرست
عیب کمر کن بنده که اندرا
در رخمه عیسی ملینی می کنے
در تگفت و ریا گهر باشگاه است

کز بصیرت باشد آن دین از عما
حلقه گر کج بود هم بر درست
مشهه کمکن بدرزوی شاهرا
در بخششی خارچ چیز نمی کنے
فخر ما اندر میان منگهاست

حکایت

آتشی افتاد در عهد عمر
در قماد اندر بنا می خانهای
شمیر شهر از شعلهای آتش گرفت
مشکله ای آب و سرمه سینه
آتش از استیز و افزون شد
خلق آمد جانب غیر شتاب
گفت آن آتش ز آیات سخت
آب چه بود بر عظامی نان نیم
خلق گفتند آتش که در یک بشود هم
گفت نمان در سرمه و عادت را آور
بچهر فخر و بهر بوش و بہر ناز

ز پھر چوب خشک سنجو رو اوجرد
باوز و ببر مرغ و لانهای
آب می پاشید او زان می گفت
بر سر آتش کشان می گفتند
میر سیدا و رامد و از بحید کے
کافش مامی نمیر کشیخ زاب
شعله آن آتش از جل نهاست
بنخل گلزارید اگر آن نمی پید
ما سخی ز اهل فتوت بوده ایم
وست از بهر خدا نکشا و داید
نه برای ترس و تقوی میاز

۵۹
شمع یعنی از زان کی کار
عقارش را صدی دهیایی نه
شمع در اینجا سلاطی از آن
تکیه سرت ۱۲ و
شمع بضم میان نموده
داد بجه المزدی دکم ۱۴

کندختایش در تو پست باز	باید بخوبی که باز	باید بخوبی که باز
توبه را از جانب مشرق دری	تازه مغرب بر زندگانی خود	تازه مغرب بر زندگانی خود
توبه را از جانب مشرق دری	تازه مغرب بر زندگانی خود	تازه مغرب بر زندگانی خود
ما قیامت باز باشد بروزی	باز باشد آن دراز وی مومن	باشند آن دراز وی مومن
باشند آن دراز وی مومن	یک در توبه نباشد جریان باز	یک در توبه نباشد جریان باز
و آن در توبه نباشد جریان باز	زخم آنچه کش بکوری حسوس	زخم آنچه کش بکوری حسوس
که فمین بیشتر شفای یاره	کافی حق نپوشد ذره	کافی حق نپوشد ذره
کاخوران کے گذار دامناب	پیش خوشید حقائق آشکار	پیش خوشید حقائق آشکار
توبه تو اگناه توبه	کی کنی توبه ازین توبه بکو	کی کنی توبه ازین توبه بکو
هرست غدرت از گناه توبه	بلکن توبه هر دم از گناه	بلکن توبه هر دم از گناه
از ضعیفی رای آن توبه شکن	از شکست توبه آن از پیش	از شکست توبه آن از پیش
آن چه که باز باشد گه فراز	می خلینت دار در بازست نواد	می خلینت دار در بازست نواد
توبه کن مردانه روآ در بره	در سون نفس کم شونده	در سون نفس کم شونده
در بندی چشم خود را از جواب	هرست ذرات خواطر وقت کا	در بندی چشم خود را از جواب
هرست ذرات خواطر وقت کا	ای خبرات از خبر و خبر	ای خبرات از خبر و خبر
ای خبرات از خبر و خبر	ای تو از حال گذشته توبه جو	ای تو از حال گذشته توبه جو
عقل تو از بسکه آمد خبر و خبر	ای خبر و خبر از عقل تباوه	عقل تو از بسکه آمد خبر و خبر
ای خبر و خبر از عقل تباوه	سخن خود امیس گرد و در زمان	ای خبر و خبر از عقل تباوه
سخن خود امیس گرد و در زمان	نم خود را غمیب بر سر زخم او	نم خود را غمیب بر سر زخم او

توبه او جو یک که کردست او گناه
هرین سوار توبه شود در دز درس
مرکب توبه عجائب مرکبت
لیک مرکب رانکه میدار زان
ماندزد دمکبت رانیشن
هرین پر پشت آن کمن جرم و گناه
می بپاید آب و تابی توبه را
مانباشد بر ق دل و ابرو خپشم
آتش و آبی بباید میوه را
مسجد و گه را ترکن از اشک و ان
عمری توبه همه جان کند نست
لیک هست غفارم و درست غایت
هر دل را سجد و هم و متوریت
گریه کر و می توانم سه عمر خوش
عمر اگر گذشت بخیش این کوت
نیخ عمرت را بد و آب حیات
جمله ما ضمیها ازین نیکو شوند

راه او جوید که گم کردست راه
جامها از دزو بستان باز نہیں
پر فلک تاز و پیک لحظه نیست
کو بدز دید آن قیامت لانهان
پاس داراین مرکب می او بدم
که کنم قوه در آینم در پشاوه
شرط شد پرق و سحابی قوه را
کی شیعه هاشم تهدید خشم
واجنب آمد ابر و پرق کان غورا
که خدا پا وار ناخم زین گمان
مرگ حاضر غائب از حق پیوست
ذوق قوه نقل هر سیست
مزد و حست قسم هر مزد و فرست
تو پکن زانهای که کردستی تو پیش
آب تو پیش و هاگرا و بیست
تا درخت عمر گرد و با شباهات
د هر یار یمه ازین گرد و چو قند

شیخ و زنگنه و فخری و غیره میانی خواهش نمودند و اینها را با این اینکه از اینها برخیاری کردند

سینیا تست را مبدل کر و حن
خواجہ بر تو به نصوحی خوش متن
نقض توبه و عهد آن صحابت
اندرین امانت بند مسخر بدن
از روسر عصدا هزاران و گر
چونکه عمرت پرود یوقتناً ضمیر
گزنه باشد بل نمک لکنوں چپین
هم چپین هم بی نمک نے نال نزی
 قادری بیگانه باشد یا پگاد

لیکن این دو بخش
بین خود میگذارند
که از آنها میتوان
با کمترین سختی
آنها را درست کرد
و این دو بخش همان‌طور
که در اینجا نشان داده شد
با هم میخواهند
که از آنها میتوان
با کمترین سختی
آنها را درست کرد

باب نوزدهم در ز مه	چون خیالی می شود در ز مه تن
نایخالات از درونه روشن آزمودی که چنین میباشد پیش عدش خون قتوی سخن در گریز از وانها کے وار او بازگش در راهی تو این خانه را چون شدمی درست آن بیدی نسأ تاغض گذار می وشا به شوی	آرز و گذار تا حسنه آیدش آرز و جستن بو گذر چشتن این جهان مهست وانه اش آرز و و اصر را بدرا آن را گش دانه را چون چنین رئی بیدی می صد کشان حق همی خواهد که تو زا به شوی

کلین غرضها پر وہ دیده بود
 زندگی و تقویٰ را گزید مردین کش
 مرگ ہے ہم سایہ مرا واعظ شده
 چون با خدا خواهی نامن
 رو بخواهی کرد آخسر خواهی نامد
 چون زخم را بست خواهد آن صنم
 اسی بزرگیت و کثر آن خست
 رو بخاک آریم کزوی رستیم
 از عقول و از فوسس پصفا
 پارگان چشم روزہ پا فستی
 پارگان چشم روزہ پا فستی
 شتا دازوی شومشو از غیر وی
 هر چه غیر اوست است در این قشت
 هر دکان را هست سودا ہی گر

بر نظر چون پرده چیزده بود
 زانکه میدیدم اجل را پیش
 کشید و دکان مرا بزم زده
 خون باید کرد با همه مردو زن
 آن پرآید که کتفی خوب اخذ
 آن پرآید که زخم نکشد نکشد زخم
 آخرست جامکه نادخت
 دل چشد و بیو نایان بسته کیم
 پیک می آید بجان کامی بیو فا
 روز یاران کهن بر تائفت
 او بھارت و دکر ہاما و دکر
 گرچھت و ملک لست و تلچھت
 مشنوی دکان فقرست امی پر

باب بستم و فقر

غیر واحد ہر چہ بینی آن قشت
 سوی در ویشی در امی فہمیت
 بل نہ راز بل غریب پہنانت دنار

مشنوی ما دکان وحدت
 کار در ویشی در امی فہمیت
 فقر خرمی نہ از گرفت و مجاز

بیکن ببر سر بر هزار فارسی بیکن از زنگان میگیرد از فریاد که از زنگان

کمن با مردم نمیگیرد بلکن از کند و خان

چون رستم از شکاری اشک کند

شدن بین هر فقره داشت

لکه از بیوک از فقره داشت

با زن بزرگ از فقره داشت

دست پروردید

آدمی را بسرد

فقره داشت

زانکه در دشمن میگردی کمال

امتحان کن فقره از دزی دو تو

صبر کن در فقره گذار این طال

امتحان کز فقره میسرند خلق

گر برندی ازان فقره آفین

فقره خی را فنا پیش کرد

چون فناش از فقره پیر کشود

فقره خی بجه سر آن آمدینی

روزی دارند رزق از دجال

تا بفقیر اند غایبی منی دو تو

زانکه در فقره عزیز از دجال

زیرا پشورفت مایل جلس

گنجیانشان کشف کشتی دزین

چون زبان شمع او بپسایشد

او محمدوار بی سایه شود

تاز طما عان گریزیم در غمی

تاز حرص اهل عمران دارند

چه بخوبکش حسکن ای باز

بلند

بلند

بلند

بلند

بلند

بلند

بلند

اسے بسیار

نایر

امور

شده

شده

شده

شده

شده

شده

شده

هر چند ساز و شه و بد به عطا	و ریبا پنجه افتاب و دارا
گرگز که میخواهد راه را گزند	را هزار گزگزند ای از زد
حکایت	
همبرین بشنو در مردم عطای زیر	انچه گفت از عقدهای امی عدویز
ذکر شه محمود غازی بسته است	حتمه ایش علیه بخت نهست
و غنیمت افتدادش کیک غلام	که غرامی هند پیش آن امام
بسچه گزیدش و فرزند خواند	پس نایمه کرد و بر تختش نشاند
شسته پهلوی قیاد شهر بار	حاصل آن کودک بران تخت نشاند
گفت شه او را که ای دیروزه	گرید کردنی اشک بیاند می بین
فوق املاک قسمین شهر با	از چه کرده و لست شد ناگوار
پیش تختت صفت و چون ششم ماه	تو بربین تخت وزیران و سپاه
که مراد ما در دران شهر و دیار	گفت کوک گرید این نهست ز
بنیت در وقت محمود ارسلان	از تو ام تهدید کرد می هزاران
جنگ کردی کهین چهست عذاب	پس پدر مراد مر را در جواب
زین چین نفرین جهله ک سهلتر	منی بیابی هیچ نظریم دگر
که بصد شمشیر اور اقاد تلے	سخت هیجی و بیشگین دلے
در ول افتدادی مردیم و غم	من گفت هر دو حیران شدمی

تاچه و وزخ خوست محظوظی
من همی لرزیده ام از بیسمه تو
ما درم کوتاچه بیند این زمان
فقر آن محدود است ای بیعت
گردد این حسنه این محظوظ را د
فقر آن محدود است ای شیرین دل
چون شکار فقیر کرد وی پیشین
گرچه اندر پرورش تن باور است
جهد کن تانور تو خشان شود

باب طبیعت و نکم در حباد

امی خنگ آن کو جهادی میکند
مازیخ آن جهانی واره
حد ندارد و صفت ریخ آن جهان
این ریاضت هایی در دلیلان چرا
مردن تو در ریاضت زندگیست
کشته و مرده پیش ای قمر
از مودم من هزاران بار عیش

اپنے چوکر آہن آہن بدر نگ ک شو
 شکر سیست این سر اند
 صبر کرن اند رجہا و دخنا
 و صفت ملکی هزاران کمری شود
 فرزاد کز جهد تو فشنروان
 پیش این شاهان چهار ہجان فن
 گفت عمارتی که بد گوید ترا
 پیش شاہی که سیست و بعیر
 آپنے چوکر خاک سیکن کر کے
 چون ز چاہی سیکنی هر روز خاک
 بلکہ وانمداد این اگر تو نگر و می
 هر کر سنجے دید گنجش د پید
 من عجب وارم ز جو باسے صفا
 تھے مراقب باش گول بایت

در را پشت آئینہ بیز نگ شو
 چند روز می جهد کن باقی بخند
 و مهد مری ہیں بقا اندر فنا
 و صفت لعلی در تو حکمہ می شود
 در ترازو می خدا موز ون بو
 پنجه ایشان ز خدر و روشنی
 خمامع آید خدمت تو سالها
 گفت غمازان نباشد جا گیر
 زین تن خاکی که در آبی رے
 عاقبت اند رسی در آب پاک
 هر چیز کا رش روزی بدر و می
 هر کرد بدی کرو در حمد می رسید
 کو مرد در وقت صیقل راز جفا
 کنی پی هر فعل حیضہ زی زادت

باب میست دوم در مرافقہ

بیمنی هر دم پاسخ کردار تو
 حاجت ناپد چیاست آدن

گر مراقب باشی و بیدار تو
 چون مراقب باشی و گیری سن

۲۰۷) «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ فَوَيْلٌ لِّلظَّالِمِينَ إِنَّمَا يُنَزَّلُ مِنْ رَبِّكَ الْحِكْمَةُ هُنَّ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَا يُنَزَّلُونَ»